Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2026/2102

2026 4 29

P10_TA(2025)0255

Pagrindiniai tikslai rengiantis 20-ajam CITES šalių konferencijos susitikimui Uzbekistane

2025 m. spalio 23 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ES strateginių tikslų rengiantis 2025 m. lapkričio 24 d. – gruodžio 5 d. Samarkande (Uzbekistanas) vyksiančiam 20-ajam Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijos (CITES) šalių konferencijos susitikimui (2025/2618(RSP))

(C/2026/2102)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į 2019 m. gegužės 4 d. Tarpvyriausybinės mokslinės politinės biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų platformos (IPBES) pateiktą visuotinio biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų vertinimo ataskaitą ([1]),

— atsižvelgdamas į Tarptautinės gamtos apsaugos sąjungos (IUCN) raudonąją nykstančių rūšių knygą,

— atsižvelgdamas į atsargumo principą, įtvirtintą Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 191 straipsnio 2 dalyje,

— atsižvelgdamas į 2024 m. paskelbtą Jungtinių Tautų maisto ir žemės ūkio organizacijos ataskaitą *The State of the World's Forests: Forest-sector innovations towards a more sustainable future* („Pasaulio miškų padėtis. Miškų sektoriaus inovacijos siekiant tvaresnės ateities“),

— atsižvelgdamas į tai, kad 2025 m. lapkričio 24 d. – gruodžio 5 d. Uzbekistane vyks 20-asis Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijos (CITES) šalių konferencijos susitikimas,

— atsižvelgdamas į JT Generalinės Asamblėjos rezoliucijas dėl neteisėtos prekybos laukiniais augalais ir gyvūnais, įskaitant naujausią rezoliuciją Nr. 77/325, kuri buvo priimta 2023 m. rugpjūčio 25 d.;

— atsižvelgdamas į 2024 m. gegužės mėn. JT Narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuro paskelbtą ataskaitą „Nusikaltimų prieš laukinę gamtą pasaulyje ataskaita. Neteisėta prekyba saugomomis rūšimis“,

— atsižvelgdamas į 2025 m. paskelbtą Europolo leidinį „Kintanti sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo DNR. Europos Sąjungos sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo grėsmių vertinimas“ (ES SOCTA ataskaita),

— atsižvelgdamas į CITES rezoliuciją Konf. 12.3 (red. CoP19) dėl leidimų ir sertifikatų,

— atsižvelgdamas į CITES sprendimą Nr. 19.66 dėl rezoliucijos Konf. 11.3 (red. CoP19) dėl atitikties ir vykdymo užtikrinimo peržiūros,

— atsižvelgdamas į CITES rezoliuciją Konf. 17.6 (red. CoP19) dėl korupcijos uždraudimo, prevencijos, nustatymo ir kovos su ja, kuri palengvina veiklą, vykdomą konvencijos pažeidimo atveju,

— atsižvelgdamas į CITES sprendimus Nr. 19.81–19.83 dėl nusikaltimų laukinei gamtai, susijusių su internetu,

— atsižvelgdamas į CITES rezoliuciją Konf. 12.10 (red. COP15) išdėstytų CITES rekomendacijų dėl I priedėlyje nurodytų rūšių gyvūnų auginimo nelaisvėje komerciniais tikslais veiklos registravimo,

— atsižvelgdamas į CITES sprendimą Nr. 14.69 dėl nelaisvėje išaugintų ir ūkiuose auginamų egzempliorių,

— atsižvelgdamas į CITES rezoliuciją Konf. 12.5 (red. CoP19) dėl tigrų ir kitų į I priedėlį įtrauktų Azijos didžiųjų kačių rūšių išsaugojimo ir prekybos ir į rezoliuciją Konf. 9.14 (red. CoP17) dėl Afrikos ir Azijos raganosių išsaugojimo ir prekybos jais,

([1]) Brondizio, E. S., Settele, J., Díaz, S. ir Ngo, H. T. (eds), *Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services* („Tarpvyriausybinės mokslinės politinės biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų platformos visuotinio vertinimo ataskaita dėl biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų“), Bona, 2019 m.

— atsižvelgdamas į CITES rezoliuciją Konf. 10.10 (red. CoP19) dėl prekybos dramblių egzemplioriais,

— atsižvelgdamas į CITES sprendimus Nr. 18.226 (red. CoP19), 19.107 ir 19.108 dėl prekybos Azijos drambliais (*Elephas maximus*),

— atsižvelgdamas į CITES sprendimus Nr. 19.275–19.277 dėl Afrikos dramblių (*Loxodonta* spp.) taksonomijos ir nomenklatūros, 18.117 (red. CoP19), 18.118 ir 18.119 (red. CoP19) dėl vidaus dramblio kaulo rinkų uždarymo ir 19.156, 19.157, 18.184 (red. CoP19), 18.185 (red. CoP19) dėl atsargų (dramblio kaulo),

— atsižvelgdamas į CITES sprendimus Nr. 19.68–19.70 dėl Nacionalinio dramblio kaulo veiksmų plano proceso peržiūros,

— atsižvelgdamas į CITES rezoliuciją Konf. 17.9 dėl prekybos į I ar II priedėlį įtrauktų rūšių medžioklės trofėjais,

— atsižvelgdamas į CITES sprendimus Nr. 19.218–19.221 dėl ungurių (*Anguilla* spp.),

— atsižvelgdamas į 2021 m. IUCN pasauliniame išsaugojimo kongrese priimtą IUCN rezoliuciją Nr. 132 „Prekybos kuprių plaukiojamosiomis pūslėmis kontrolė ir stebėsena siekiant apsaugoti tikslinius kuprius ir sumažinti atsitiktinį jūrų megafaunos, kuriai gresia išnykimas, gaudymą“,

— atsižvelgdamas į Tarptautinės banginių medžioklės komisijos mokslinio komiteto (SC69B) ataskaitą, priimtą 2024 m. gegužės 3 d. ([2]),

— atsižvelgdamas į CITES sprendimus Nr. 19.169–19.174 dėl konfiskuotų egzempliorių realizavimo ir į CITES rezoliuciją Konf. 17.8 (red. CoP19) dėl neteisėtai parduodamų ir konfiskuojamų CITES išvardytų egzempliorių realizavimo,

— atsižvelgdamas į 2022 m. lapkričio 9 d. Komisijos komunikatą „ES kovos su neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais veiksmų plano persvarstymas“ (COM(2022)0581),

— atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2024/1203 dėl aplinkos apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis, kuria pakeičiamos direktyvos 2008/99/EB ir 2009/123/EB ([3]) (peržiūrėta Direktyva dėl nusikaltimų aplinkai),

— atsižvelgdamas į 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (Skaitmeninių paslaugų aktas) ([4]),

— atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 9 d. rezoliuciją „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“ ([5]),

— atsižvelgdamas į savo 2022 m. spalio 5 d. rezoliuciją dėl ES strateginių tikslų rengiantis 2022 m. lapkričio 14–25 d. Panamoje vyksiančiam 19-ajam Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijos (CITES) šalių konferencijos susitikimui ([6]),

— atsižvelgdamas į 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvą 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos ([7]), kuria siekiama skatinti biologinės įvairovės išsaugojimą ir kuri yra Europos gamtos apsaugos politikos kertinis akmuo, ir į 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos ([8]),

([2]) Tarptautinė banginių medžioklės komisija, „Mokslinio komiteto (SC69B) ataskaita“, 2024 m., https://archive.iwc.int/pages/download.php?noattach=true&ref=22181&ext=pdf.
([3]) OL L, 2024/1203, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1203/oj.
([4]) OL L 277, 2022 10 27, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj.
([5]) OL C 67, 2022 2 8, p. 25.
([6]) OL C 132, 2023 4 14, p. 41.
([7]) OL L 206, 1992 7 22, p. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj.
([8]) OL L 20, 2010 1 26, p. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj,

— atsižvelgdamas į 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/429 dėl užkrečiamųjų gyvūnų ligų, kuriuo iš dalies keičiami ir panaikinami tam tikri gyvūnų sveikatos srities aktai („Gyvūnų sveikatos teisės aktas“) ([9]),

— atsižvelgdamas į Kunmingo ir Monrealio pasaulinę biologinės įvairovės strategiją, priimtą pagal JT biologinės įvairovės konvenciją, ir ypač į 4 tikslą (sustabdyti rūšių nykimą, apsaugoti genetinę įvairovę ir užtikrinti laukinės gamtos valdymą siekiant užtikrinti sambūvį) ir 5 tikslą (užtikrinti tvarų, saugų ir teisėtą laukinės faunos ir floros rūšių gavybą ir prekybą jomis),

— atsižvelgdamas į JT darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m., ypač į 14-ąjį darnaus vystymosi tikslą (DVT) dėl jūrų ir jūrų išteklių išsaugojimo ir 15-ąjį DVT dėl sausumos ekosistemų apsaugos, atkūrimo ir tausaus naudojimo,

— atsižvelgdamas į klausimus Tarybai ir Komisijai dėl pagrindinių tikslų rengiantis 20-ajam CITES šalių konferencijos susitikimui Uzbekistane (O-000035/2025 – B10-0013 ir O-000036/2025 – B10-0014/2025,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnio 5 dalį ir 136 straipsnio 2 dalį,

A. kadangi CITES yra svarbiausias pasaulinis laukinės gamtos išsaugojimo susitarimas, o Turkmėnistanas neseniai tapo 185-ąja CITES šalimi;

B. kadangi CITES I priedėlyje išvardijamos rūšys, kurioms gresia išnykimas ir kurios yra arba gali būti paveiktos prekybos; kadangi II priedėlyje išvardijamos rūšys, kurioms gali grėsti išnykimas, išskyrus atvejus, kai prekybai tokių rūšių egzemplioriais taikomas griežtas reguliavimas, kad būtų išvengta su jų išlikimu nesuderinamo naudojimo, ir jei prekyba šiomis rūšimis nėra veiksmingai kontroliuojama;

C. kadangi didžioji dauguma rūšių, kuriomis prekiaujama, nėra saugomos pagal CITES; kadangi tarptautinė prekyba tokiomis rūšimis vis dar nereglamentuojama ir nedokumentuojama;

D. kadangi svarbu apsaugoti sausumos, gėlo vandens telkinių, jūrų ir pakrančių biologinę įvairovę ir kovoti su jai kylančiomis nereguliuojamo, prastai reguliuojamo ir neteisėto gyvųjų sausumos, jūrų ir kitų vandens išteklių naudojimo grėsmėmis;

E. kadangi pagal IPBES biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų visuotinio vertinimo ataskaitą būtina sustabdyti ir pakeisti dabartines biologinės įvairovės nykimo tendencijas; kadangi ataskaitoje pripažįstama, kad tiesioginis išnaudojimas yra vienas iš pagrindinių pasaulinės biologinės įvairovės nykimo veiksnių; kadangi biologinės įvairovės nykimas lemia klimato kaitos poveikį, didinant pažeidžiamumą dėl ekstremalių meteorologinių reiškinių bei sausros ir padarant sveiką maistą bei švarų vandenį mažiau prieinamą;

F. kadangi atlikus kelių rūšių ryklių, įtrauktų į CITES II priedėlį, pasaulinės IUCN raudonosios knygos vertinimą ir toliau matyti, kad pasaulyje pastebimai sumažėjo daugiau kaip 80 proc. laukinių ryklių, ir tai rodo, kad tokių rūšių, kaip ilgapelekiai pilkieji rykliai, vis dar mažėja, todėl viršija įtraukimo į I priedėlį kriterijus; kadangi kelios nykstančios ryklių rūšys tebėra intensyviai išnaudojamos, o tai rodo, kad būtina gerinti vykdymo užtikrinimą ir (arba) įtraukti rūšis į I priedėlį;

G. kadangi trečdaliui ryklių, rajų ir chimerų gresia išnykimas ([10]), o vienas iš pagrindinių šį mažėjimą lemiančių veiksnių yra tarptautinė prekyba jų dalimis ir susijusiais produktais; kadangi būtina skubiai nustatyti griežtesnius apribojimus, nes daugumos ryklių galimybės atsigauti po tokio mažėjimo yra ribotos dėl lėto jų vystymosi ir dauginimosi ([11]);

([9]) OL L 84, 2016 3 31, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/429/oj.
([10]) IUCN, Pasaulinė ryklių, rajų ir chimerų būklė, 2024.
([11]) B. Finucci, N. Pacoureau, C. L. Rigby, J. H. Matsushiba, N. Faure-Beaulieu *et al.*, „Fishing for oil and meat drives irreversible defaunation of deepwater sharks and rays“, *Science*, 383 tomas, Nr. 6687, 2024, p. 1135–1141, https://doi.org/10.1126/science.ade9121.

H. kadangi sparčiai nykstantys europiniai unguriai (*Anguilla anguilla*) šiuo metu yra vienintelė į CITES II priedėlio sąrašą įtraukta ungurių rūšis; kadangi neseniai europiniai stikliniai unguriukai buvo deklaruoti kaip afrikiniai ilgapelekiai unguriai, kuriems netaikoma tarptautinės prekybos kontrolė; kadangi CITES panašumo principas numato, kad taksonai, kurie atrodo panašūs, būtų išvardijami tame pačiame CITES priedėlyje, jei dėl tarptautinės prekybos kyla grėsmė vienam ar keliems taksonams; kadangi visų Angilijos rūšių įtraukimas į II priedėlį būtų pagrįstas išsaugojimo ir vykdymo užtikrinimo pagrindais;

I. kadangi Tarptautinė banginių medžioklės komisija savo 69-ajame posėdyje 2024 m. išreiškė didelį susirūpinimą dėl didėjančio mirtingumo dėl priegaudos, susijusio su didėjančia tarptautine prekyba žuvų, pvz., totoabų, plaukiojamosiomis pūslėmis; kadangi kalifornines jūrų kiaulės susiduria su išnykimo grėsme ir dabar sparčiai nyksta dėl įsipainiojimo žiauniniuose tinklaičiuose, skirtuose gaudyti totoabas, kurios pačios yra sparčiai nykstanti rūšis; kadangi totoabų ir kalifornines jūrų kiaulių padėtis jau buvo apibūdinta kaip „dvejopas nykimas“ ([12]);

J. kadangi šaltinio kodas R ([13]) vis dažniau naudojamas į CITES II priedėlį įtrauktų taksonų eksporto leidimams, neįvertinus jo taikymo tinkamumo ([14]); kadangi jūrų ir vandens gyvūnų rūšys yra tarp taksonų, kurių šaltinio kodas R galėjo būti netinkamai naudojamas, įskaitant kai kurias eršketų rūšis ir europinius ungurius;

K. kadangi 2021 m. IUCN padidino Afrikos savanos drambliams (*Loxodonta africana*) kylančios grėsmės lygį nuo pažeidžiamos iki nykstančios rūšies, o Afrikos miškų dramblius (*Loxodonta cyclotis*) įrašė atskirai kaip sparčiai nykstančią rūšį po to, kai visoje Afrikoje per tris kartas Afrikos savanos dramblių sumažėjo daugiau kaip 60 proc., o Afrikos miškų dramblių – 86 proc. ([15]);

L. kadangi CITES sprendimu Nr. 14.69 dėl nelaisvėje išaugintų ir ūkiuose auginamų egzempliorių prieštaraujama komerciniam tigrų veisimui ir prekybai jų dalimis; kadangi ES valstybės narės toliau importuoja ir eksportuoja pagal CITES komercinės prekybos kodeksą registruotus gyvus tigrus ir tigrų kūno dalis;

M. kadangi sakalas keleivis yra vertinga rūšis, kuriai būdinga didelė tarptautinės prekybos paklausa, apie kurią yra įvairūs žiniasklaidos pranešimai dėl neteisėto išvežimo, be kita ko Europos šalyse, ir neteisėta prekyba šia rūšimi;

N. kadangi neteisėtą prekybą laukiniais augalais ir gyvūnais skatina didėjanti iš laukinių gyvūnų pagamintų produktų ir naminių gyvūnų paklausa; kadangi būtina skubiai šalinti pagrindines pereikvojimo priežastis mažinant gamtos išteklių naudojimą, taip pat keičiant vartojimo modelius ir mažinant pasaulinę laukinių rūšių paklausą;

O. kadangi ES yra teisėtai ir neteisėtai gautų laukinės faunos ir floros egzempliorių pagrindinis centras, tranzito punktas ir paskirties vieta, o neteisėta prekyba europiniais stikliniais unguriukais yra vienas iš pražūtingiausių nusikaltimų laukinei gamtai pasaulyje ([16]) ir vienas iš pelningiausių ([17]);

P. kadangi neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais sparčiai auga ir yra ketvirta pagal dydį organizuoto nusikalstamumo sritis pasaulyje ([18]); kadangi vyriausybės ar vykdymo užtikrinimo institucijos dažnai neteikia pirmenybės neteisėtos prekybos laukiniais augalais ir gyvūnais nusikaltimams ir kaltininkai retai patraukiami baudžiamojon atsakomybėn; kadangi manoma, kad nusikaltimai laukinei gamtai grindžiami esamomis nusikalstamomis struktūromis, pinigų plovimu, korupcija ir prekyba narkotikais; kadangi atvejų tyrimai rodo, kad prekiautojai laukiniais augalais ir gyvūnais gali keisti laukinės gamtos prekes, kuriomis prekiauja, ir kilmės šalis, priklausomai nuo vykdymo užtikrinimo lygio ir rinkos spaudimo ([19]); kadangi tarptautinis bendradarbiavimas yra labai svarbus kovojant su nusikaltimais laukinei gamtai;

([12]) Aplinkos tyrimų agentūra, „Dvejopas nykimas. Neteisėta prekyba nykstančiomis totoabomis ir jos poveikis sparčiai nykstančioms kalifornines jūrų kiaulėms“, informacinis pranešimas 66-ajam CITES nuolatinio komiteto posėdžiui, 2016.

([13]) „Su kiekviena sistema turėtų būti susietas šaltinio kodas, kuris turi būti naudojamas CITES leidimuose ir sertifikatuose“, p. 3: CITES, „CITES šaltinio kodų taikymo vadovas“, 2024.

([14]) CITES, „Svarstymai ir rekomendacijos dėl jūrų gyvūnų auginimo“, 2023, https://cites.org/sites/default/files/documents/E-AC32-25-02.pdf.

([15]) IUCN, „Šiuo metu nykstančios ir sparčiai nykstančios Afrikos dramblių rūšys. IUCN raudonoji knyga“, 2021, https://iucn.org/news/species/202103/african-elephant-species-now-endangered-and-critically-endangered-iucn-red-list.

([16]) Europolas, 2023, „Teisėsaugos institucijos sulaikė daugiau kaip 256 ungurių kontrabandininkus“, https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/law-enforcement-casts-net-over-256-eel-smugglers.

([17]) Europolas, „Kintanti sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo DNR. Europos Sąjungos sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo grėsmių vertinimas“ (ES SOCTA ataskaita), 2025, https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/EU-SOCTA-2025.pdf.

([18]) JAV imigracijos ir muitinės tarnyba, „Neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais“, https://www.ice.gov/about-ice/hsi/investigate/wildlife-trafficking.

([19]) JT narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuras, „2024 m. nusikaltimų prieš laukinę gamtą pasaulyje ataskaita. Neteisėta prekyba saugomomis rūšimis“, 2024.

Q. kadangi naujausioje ES SOCTA ataskaitoje ([20]) pabrėžiama, kad nusikaltimai laukinei gamtai ir toliau kelia nuolatinę grėsmę, o neteisėtos prekybos veikla grindžiama nuolatine paklausa ir pasiūla tiek ES, tiek ne ES vartotojų rinkose, o prekiautojai žmonėmis vis dažniau užsiima prekyba į CITES neįtrauktomis rūšimis, kad išvengtų teisėsaugos institucijų vykdomo nustatymo;

R. kadangi peržiūrėtoje Nusikaltimų aplinkai direktyvoje numatyta suderinta sistema, kuria sudaromos sąlygos nustatyti, tirti ir patraukti baudžiamojon atsakomybėn už nusikaltimus aplinkai arba priimti sprendimus dėl jų, ir nustatytos atgrasomojo masto sankcijos, be kita ko, juridiniams asmenims;

S. kadangi ES ir jos valstybėse narėse didėja susirūpinimas dėl prekybos nelaisvėje užaugintais gyvūnais, įskaitant pradinių gyvūnų teisėtumą ir laisvėje sugautų egzempliorių plovimą;

T. kadangi, laikantis CITES rezoliucijos Konf. 17.8 (ir CoP20 dok. 64.1–64.3) ir atsižvelgiant į persvarstyto ES kovos su neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais veiksmų plano 14 tikslą ES turėtų skatinti struktūrinį bendradarbiavimą ir ES lygmens dalijimąsi informacija tarp specializuotų gelbėjimo ir reabilitacijos centrų, įskaitant prieglaudas, siekiant užtikrinti ilgalaikius, konkrečioms rūšims skirtus konfiskuotų laukinių gyvūnų priežiūros ir įkurdinimo sprendimus;

U. kadangi neteisėta laukinių gyvūnų pasiūla ir paklausa išaugo vystantis skaitmeninėms technologijoms ir socialiniams tinklams; kadangi internetas atlieka svarbų vaidmenį sudarant palankesnes sąlygas neteisėtai prekybai laukiniais augalais ir gyvūnais ir netvariai prekybai;

V. kadangi neteisingas rūšių nustatymas daro poveikį tiksliam perspektyvių laukinės gamtos išteklių tinkamų derliaus lygių įvertinimui, taip pat neteisėtos prekybos aptikimui;

W. kadangi 2014–2023 m. Europos Sąjunga buvo antra pagal dydį medžioklės trofėjų, gautų iš CITES priedėliuose išvardytų rūšių, importuotoja; kadangi vis daugiau Europos šalių, reaguodamos į etinius, išsaugojimo ir biologinės įvairovės klausimus, priėmė arba svarsto nacionalines priemones, kuriomis būtų apribotas arba uždraustas tokių trofėjų importas;

X. kadangi tvari medžioklė galėtų duoti finansinės naudos, kuria būtų remiamas rūšių išsaugojimas ir buveinių bei biologinės įvairovės apsauga, su sąlyga, kad medžioklė būtų vykdoma pagal mokslu pagrįstas nacionalines ir tarptautines išsaugojimo sistemas ir griežtai kontroliuojamus bei tikrinamus populiacijų valdymo planus, siekiant užtikrinti, kad nekiltų grėsmė rūšių išsaugojimui, gyvūnų populiacijoms ir buveinių bei biologinės įvairovės apsaugai ir kad pajamos būtų paskirstomos vietos bendruomenėms ir išsaugojimo projektams; kadangi medžioklės poveikio gyvūnų populiacijoms vertinimas turi būti grindžiamas patikimais moksliniais duomenimis, kuriuos įvertina Mokslinės peržiūros grupė; kadangi rekomenduojama padidinti įnašus į išsaugojimo projektus ir tvarią bendruomenės plėtrą;

Y. kadangi naujausių tyrimų rezultatai rodo, kad nepaisant naujų ES taisyklių, galiojančių nuo 2022 m., prekyba dramblio kaulu ES tęsiasi; kadangi Komisija privalo stebėti, kaip valstybės narės įgyvendina naująsias taisykles, paversti šias taisykles visiškai teisiškai privalomais teisės aktais ir pašalinti visas likusias spragas;

Z. kadangi brakonieriavimas ir prekyba dramblio kaulu yra pagrindinis Afrikos dramblių populiacijos mažėjimo veiksnys; kadangi neteisėta prekyba dramblio kaulu kenkia ekonominiam vystymuisi, skatina organizuotą nusikalstamumą, korupciją ir skatina konfliktus;

AA. kadangi CITES atlieka svarbų vaidmenį mažinant būsimą zoonozių, susijusių su tarptautine prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais ir jų rinkomis, atsiradimo riziką, o tai kelia rimtą pavojų tiek gyvūnų, tiek žmonių sveikatai, laikantis bendros sveikatos koncepcijos;

AB. kadangi prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais ir jų naudojimas, jei jie nėra griežtai reglamentuojami, kelia grėsmę biologinei įvairovei, prisideda prie natūralių buveinių naikinimo ir laukinių gyvūnų išnaudojimo bei kenkia pasaulinėms pastangoms kovoti su klimato kaita;

([20]) Europolas, „Kintanti sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo Europos Sąjungos sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo grėsmių vertinimas“ (ES SOCTA ataskaita), 2025, https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/EU-SOCTA-2025.pdf.

AC. kadangi apskaičiuota, kad daugiau kaip 70 proc. naujų infekcinių ligų yra kilusios iš laukinės gamtos ([21]); kadangi laukinių gyvūnų laikymas kaip augintinių didina zoonozių perdavimo riziką, nes jie yra arti žmonių savininkų; kadangi reikalingos ekspertų rekomendacijos, kaip mažinti zoonozių riziką sprendžiant laukinių gyvūnų rinkų klausimus ir rengiant teigiamus arba leidžiamus gyvūnų rūšių, kuriomis gali būti prekiaujama, kurie gali būti veisiami ir laikomi kaip gyvūnai augintiniai ([22]), sąrašus ir turėtų būti atsižvelgiama į kitus aspektus, pvz., gyvūnų gerovę, išsaugojimo būklę ir populiacijų tendencijas;

AD. kadangi reikia dėti daugiau pastangų siekiant padidinti skaidrumą ir veiksmingai įtraukti ekonominius ir socialinius suinteresuotuosius subjektus į sprendimų priėmimo procesą,

Įvadas

1. primena, kad CITES šalys pripažįsta, jog daugelio gražių ir įvairių formų laukinė fauna ir flora yra nepakeičiama žemės natūralių sistemų dalis, kuri turi būti apsaugota dėl šios ir ateinančių kartų;

2. pripažįsta, kad po CITES 50 metų sukakties konvencija tebėra svarbi užtikrinant, kad tarptautinė prekyba laukinės faunos ir floros egzemplioriais būtų reguliuojama taip, kad nekiltų grėsmė rūšių išlikimui; pripažindamas šioje srityje padarytą pažangą, atkreipia dėmesį į tai, kad konvenciją reikia pritaikyti prie naujų ir besikeičiančių iššūkių;

3. atkreipia dėmesį į naujus ir kintančius iššūkius, įskaitant augančią laukinės gamtos produktų paklausą, kibernetinius nusikaltimus, biologinės įvairovės nykimą, klimato kaitą ir poreikį užtikrinti didesnį atsekamumą ir vykdymo užtikrinimą; ragina CITES šalis spręsti šias problemas tvirčiau bendradarbiaujant, griežčiau užtikrinant vykdymą ir taikant veiksmingesnius tvarios prekybos užtikrinimo mechanizmus;

4. pabrėžia, kad įgyvendinant CITES reikia laikytis atsargaus, moksliškai pagrįstų požiūrio, kad būtų užtikrinta veiksminga laukinės gamtos apsauga nuo didėjančios grėsmės, kurią kelia tarptautinė prekyba augalais ir gyvūnais atskiriems gyvūnams, rūšims bei biologinei įvairovei ir žmonių bei gyvūnų sveikatai;

5. pabrėžia, kad reikia didinti CITES ir kitų susijusių sutarčių ir susitarimų, įskaitant, *inter alia*, Biologinės įvairovės konvenciją, Migruojančių laukinių gyvūnų rūšių išsaugojimo konvenciją ir JT konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą, sinergijas, užtikrinant, kad išsaugojimo tikslai būtų pasiekiami veiksmingai ir efektyviai;

Įgyvendinimas, reikalavimų laikymasis ir vykdymo užtikrinimas

6. ragina visas CITES šalis dėti daugiau pastangų konvencijos įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo srityje, visapusiškai pasinaudojant esama teisine sistema;

7. ragina nuosekliai, skaidriai ir nešališkai taikyti CITES numatytas priemones ir pagal ją priimtus sprendimus, kad būtų skatinama laikytis konvencijos, įskaitant atitikties pagalbos programą;

8. apgailestauja dėl neigiamo ekonominio poveikio naudojimo kaip priežasties panaikinti prekybos sustabdymą ([23]) ir primygtinai reikalauja, kad teigiamas atsakas į tokį raginimą keltų grėsmę ir pakenktų visam procesui, kai ekonominis spaudimas yra numatomas prekybos sustabdymo rezultatas;

([21]) CITES, „Bendros sveikatos koncepcija ir CITES. Prekybos laukiniais augalais ir gyvūnais keliamo pavojaus žmonių ir gyvūnų sveikatai mažinimas“, 2022, https://cites.org/sites/default/files/documents/E-CoP19-23-02_0.pdf.

([22]) E. Toland, M. Bando, M. Hamers, V. Cadenas, R. Laidlaw *et al.*, „Turning Negatives into Positives for Pet Trading and Keeping: A Review of Positive Lists“, *Animals*, 10 tomas, Nr. 12, 2371, 2020, https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC7763047/pdf/animals-10-02371.pdf.

([23]) „Kelios šalys paragino panaikinti Omano prekybos sustabdymą, nurodydamos jo žalingą ekonominį poveikį“: Tarptautinis darnaus vystymosi institutas, apibendrinamoji ataskaita, 2025 m. vasario 3–8 d. – 78-asis CITES nuolatinio komiteto posėdis, 2025, https://enb.iisd.org/cites-standing-committee-78-summary.

9. ragina šalis užtikrinti, kad atitikties procesai pagal CITES būtų vienodai taikomi tranzito, vartotojų ir paplitimo valstybėms, siekiant skatinti nuoseklų vykdymo užtikrinimą ir užtikrinti, kad visos šalys vykdytų savo įsipareigojimus pagal konvenciją;

10. ragina stiprinti į CITES įtrauktų rūšių gavybos ir prekybos jomis atsekamumą stiprinant stebėsenos mechanizmus, užtikrinant skaidrumą visoje tiekimo grandinėje ir glaudesnį kilmės, tranzito ir paskirties šalių bendradarbiavimą;

11. apgailestauja dėl to, kad dabartinės apibrėžtys ir gairės yra nepakankamos, nes vis daugiau CITES išvardytų rūšių reikia atsekamumo sistemų; ragina visas šalis priimti rezoliuciją, kuria būtų nustatyti aiškesni ir nuoseklesni į CITES įtrauktų rūšių ir konkrečių taksonominių grupių, pvz., ryklių ir rajų, atsekamumo standartai;

12. pripažįsta esminį pranešėjų, žurnalistų, laukinės gamtos ir miškų prižiūrėtojų bei aplinkos teisių gynėjų indėlį remiant CITES įgyvendinimą; ragina visas šalis dėti daugiau pastangų siekiant užtikrinti jų apsaugą ir teikti joms institucinę ir teisinę paramą;

13. primena konstruktyvų ir lemiamą pilietinės visuomenės vaidmenį kuriant, plėtojant ir įgyvendinant CITES ir pabrėžia, kad svarbu užtikrinti nuolatinį pilietinės visuomenės dalyvavimą CITES procesuose;

14. pabrėžia, kad policija, muitinės ir teisminės institucijos atlieka pagrindinį teisėsaugos vaidmenį tarptautinės prekybos laukiniais augalais ir gyvūnais srityje, o ji neretai susijusi su kitais nusikaltimais; ragina ES valstybes nares bendradarbiauti tarpusavyje ir per kitas tarptautines institucijas, įskaitant Europolą, Eurojustą, Interpolą, Pasaulio muitinių organizaciją ir JT narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biurą, taip pat kitas atitinkamas įstaigas; ragina teisėsaugos institucijoms suteikti pakankamai finansinių išteklių, kad jos galėtų visapusiškai vykdyti savo pareigas;

15. apgailestauja dėl to, kad teisinės sistemos, susijusios su laukinės gamtos apsauga baudžiamosios teisės priemonėmis, siūlomos priemonės yra nepakankamai išnaudojamos; ragina visas šalis nustatyti ir pašalinti savo teisinių sistemų, susijusių su laukinės gamtos apsauga baudžiamosios teisės priemonėmis, spragas; ragina pripažinti juridinių asmenų atsakomybę už nusikaltimus laukinei gamtai;

16. pabrėžia, kad svarbu surengti pirmąjį neribotos sudėties tarpvyriausybinės ekspertų grupės dėl nusikaltimų, kurie daro poveikį aplinkai, posėdį, sušauktą pagal UNTOC rezoliuciją Nr. 12/4, siekiant įvertinti patirtį ir apsvarstyti galimus sprendimus nustatytoms spragoms pašalinti, įskaitant bet kokio papildomo UNTOC protokolo galimybę, įgyvendinamumą ir privalumus; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad reikia toliau remti naujo UNTOC protokolo dėl neteisėtos prekybos laukiniais augalais ir gyvūnais rengimą, kaip nustatyta 2021–2025 m. ES kovos su organizuotu nusikalstamumu strategijoje, kaip nurodyta ir ES kovos su neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais veiksmų plano peržiūroje;

17. pabrėžia, kad reikia aktyvesnio finansinės žvalgybos padalinių, kovos su korupcija agentūrų ir finansų įstaigų dalyvavimo remiant CITES įgyvendinimą;

18. ragina visas šalis spręsti korupcijos vaidmens palengvinant su gyvūnija ir augalija susijusį nusikalstamumą klausimą, be kita ko, sukuriant bendradarbiavimo santykių tarp CITES institucijų ir kovos su korupcija įstaigų mechanizmą, siekiant palengvinti greitus ir veiksmingus veiksmus, kai aptinkama korupcinė veikla, susijusi su neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais; tvirtai pritaria COP20 skirtiems rezoliucijos Konf. 17.6 (red. CoP19) pakeitimams, kuriais šalys raginamos užtikrinti, kad tokie mechanizmai būtų įdiegti;

19. ragina visas šalis, kai taikytina, svarstyti galimybes patraukti baudžiamojon atsakomybėn asmenis, organizuojančius arba įgalinančius neteisėtą prekybą laukiniais augalais ir gyvūnais pagal įstatymus, kuriais tiesiogiai kovojama su korupcija, nes jie gali suteikti didesnius tyrimo įgaliojimus ir numatyti didesnes sankcijas, nei taikomos pagal aplinkos teisės aktus;

20. pažymi, kad neteisėti finansiniai srautai, susiję su neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais, kenkia CITES įgyvendinimui ir išsaugojimo tikslams; pažymi turto susigrąžinimo svarbą siekiant pašalinti finansines paskatas neteisėtai prekybai laukiniais augalais ir gyvūnais; ragina šalis imtis priemonių, kad būtų galima atsekti, identifikuoti, įšaldyti ir konfiskuoti nusikaltimų laukinei gamtai priemones ir iš jų gautas pajamas, be kita ko, griežčiau įgyvendinant rezoliuciją Konf. 11.3 (red. CoP19) dėl atitikties ir vykdymo užtikrinimo;

21. ragina šalis visapusiškai laikytis rezoliucijos Konf. 11.3 (red. CoP19) dėl atitikties ir vykdymo užtikrinimo ir rezoliucijos Konf. 17.6 (red. CoP19) dėl korupcijos uždraudimo, prevencijos, nustatymo ir kovos su ja; pritaria siūlomiems rezoliucijos Konf. 11.3 (red. CoP19) pakeitimams, kuriais siekiama integruoti finansinių nusikaltimų tyrimus į nusikaltimų, susijusių su laukine gyvūnija, tyrimą ir dažniau naudoti finansinių tyrimų metodus siekiant nustatyti nusikaltimus laukinei gamtai vykdančius nusikaltėlius ir jų tinklus bei spręsti su šiais nusikaltimais susijusių neteisėtų finansinių srautų problemą;

22. pabrėžia, kad atitinkamų institucijų ir įstaigų dalijimasis atitinkamais duomenimis, pvz., apie dokumentų, pvz., importo paraiškų, išdavimą ir tikrinimą, padeda įgyvendinti CITES ir užtikrinti jos vykdymą kaupiant ekspertines žinias, didinant skaidrumą ir atsekamumą, sudarant sąlygas stebėti realiuoju laiku, spartinant administracinius procesus ir vengiant pastangų dubliavimo, pvz., geriau dalijantis duomenimis tarp ES valstybių narių, įskaitant duomenis apie atmestas importo paraiškas;

23. ragina užtikrinti didesnį ir sistemingesnį skaitmenizavimą, kuris skatintų ir palengvintų dalijimąsi duomenimis, pagerintų į CITES įtrauktų rūšių atsekamumą, padėtų užtikrinti vykdymą ir skatintų nuspėjamą ir veiksmingą verslo aplinką, kartu sumažinant nereikalingą teisėtai prekybai tenkančią naštą;

24. ragina Komisiją ir valstybes nares remti veiksmus ES ir CITES lygmenimis siekiant užtikrinti, kad nebūtų apeinami apribojimai, taikomi rūšių, kuriomis draudžiama prekiauti komerciniais tikslais, egzemplioriams, parduodant šias rūšis tariamai nekomerciniais tikslais, pvz., parduodant Namibijos baltųjų raganosių egzempliorius į Jungtines Amerikos Valstijas ([24]);

25. ragina integruoti besiformuojančias technologijas, pvz., dirbtiniu intelektu grindžiamas sekimo sistemas ir bepiločių orlaivių stebėjimą, siekiant sustiprinti aptikimo ir vykdymo užtikrinimo pastangas;

Sprendimų priėmimas, skaidrumas ir ataskaitų teikimas

26. palankiai vertina metines neteisėtos prekybos ataskaitas kaip svarbų žingsnį siekiant geriau suprasti neteisėtą prekybą laukiniais augalais ir gyvūnais;

27. palankiai vertina Komisijos reglamento (EB) Nr. 865/2006 ([25]) pakeitimus ir peržiūrėtą rekomendacinį dokumentą dėl ES prekybos dramblio kaulu tvarkos ir ragina Komisiją griežtai stebėti, kaip valstybės narės juos įgyvendina;

28. pabrėžia, kad CITES šalių ir jų valdymo organų priimami sprendimai turėtų būti grindžiami moksliniais kriterijais, kuriais siekiama išsaugoti rūšis, geriausia turima, patikima moksline informacija ir atsargumo principu, taip pat teisingomis konsultacijomis su paveiktomis paplitimo valstybėmis;

29. ragina visas šalis kurti mokslines priemones, kuriomis remiantis būtų teikiami patikimi moksliniai duomenys, kuriais remiantis būtų priimami sprendimai dėl rūšių apsaugos ir prekybos jomis taisyklių pagal CITES, įskaitant stebėsenos sistemas, populiacijų modeliavimą ir konkrečioms rūšims skirtus mokslinius tyrimus;

30. ragina CITES komitetus visapusiškai atsižvelgti į duomenų ir įrodymų teisėtumą, tikslumą ir aktualumą priimant sprendimus dėl rūšių apsaugos ir prekybos taisyklių ir, visų pirma, svarstant teisėto įsigijimo išvadų, žalos nedarymo išvadų, kvotų ir laimikio apribojimų, kuriuos pateikia šalys, teisėtumą, taip pat sustabdyti prekybą, jei kyla pagrįstų susirūpinimą keliančių klausimų;

31. atkreipia dėmesį į prašymus sumažinti rūšių apsaugos lygį jas perkeliant iš I priedo į II priedą dėl sėkmingų išsaugojimo ir apsaugos nuo brakonieriavimo priemonių, taikomų paplitimo valstybėse, pvz., Namibijos baltųjų raganosių atveju; pabrėžia, kad bet koks rūšių apsaugos lygio sumažinimas turėtų būti moksliškai pagrįstas ir naudingas vietos gyventojams bei ekosistemoms ir turėtų padidinti rūšių paplitimo arealą istoriniame diapazone ir neturėtų būti naudojamas CITES eksporto apribojimams apeiti;

([24]) T. Tench, *Surprise Sale of 40 White Rhinos from Namibia to American Buyers in Texas Raises Questions about CITES Compliance*, Aplinkos tyrimų agentūra, 2024, https://eia.org/blog/surprise-sale-of-40-white-rhinos-from-namibia-to-american-buyers-in-texas-raises-questions-about-cites-compliance/.

([25]) 2006 m. gegužės 4 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 865/2006, nustatantis išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą įgyvendinimo taisykles (OL L 166, 2006 6 19, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/865/oj).

32. ragina šalis parengti aiškias „auginimo ūkyje“ taikymo vandens gyvūnų rūšims gaires, pažymėdamas, kad CITES įgyvendinimas vandens rūšims kelia specifinių sunkumų ir kad netinkamas šios sąvokos vartojimas gali pakenkti konvencijos tikslams; pritaria iš dalies pakeistam rezoliucijos dėl prekybos ungurių rūšimis, jų išsaugojimo ir valdymo projektui, kuriame teigiama, kad šaltinio kodas R gali būti netinkamas naudoti genčiai;

33. pripažįsta kai kurių bendruomenių priklausomybę nuo į CITES sąrašą įtrauktų rūšių, kad jos galėtų pragyventi, be kita ko, iš pajamų, gautų iš tvarios ir teisėtos prekybos laukiniais augalais ir gyvūnais; primena, kad svarbu, jog čiabuvių tautos ir vietos bendruomenės prasmingai dalyvautų CITES sprendimų priėmimo procesuose, įskaitant rūšių įtraukimą į sąrašą, ir įgyvendinant konvenciją; pripažįsta, kad vietos bendruomenės ir valstybės yra ir turėtų būti esminės savo laukinės faunos ir floros gynėjos;

34. išreiškia susirūpinimą dėl CITES sekretoriato veiklos skaidrumo ir priežiūros trūkumo; ragina šalis apsvarstyti mechanizmus, kuriais būtų didinamas skaidrumas ir griežčiau prižiūrima, kaip nustatomi darbo plano prioritetai; ragina, kad sekretoriatas reguliariai teiktų ataskaitas apie visus neįvykdytus įsipareigojimus pagal esamus sprendimus, kad teikiant pasiūlymus dėl naujų užduočių būtų atsižvelgiama į biudžetą ir personalą ir kad atitinkamas komitetas, prieš samdydamas išorės konsultantus, patvirtintų technines užduotis;

35. pabrėžia ES pozicijos CITES susitikimuose tarpinstitucinio skaidrumo svarbą; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad visi Tarybos sprendimai, susiję su ES pozicija CITES susitikimuose, būtų viešai prieinami visoms ES institucijoms prieš šiuos susitikimus; pabrėžia skaidrumo svarbą rengiant ES pozicijas CITES susitikimams, siekiant palengvinti suinteresuotųjų šalių dalyvavimą ir indėlį prieš šalių konferencijas ir jų metu;

Finansavimas ir kiti ištekliai

36. ragina Komisiją ir visas šalis užtikrinti pakankamai finansinių, žmogiškųjų, techninių ir technologinių išteklių tinkamam konvencijos įgyvendinimui ir vykdymo užtikrinimui, kartu optimizuojant turimų išteklių ir mechanizmų panaudojimą;

37. reiškia susirūpinimą dėl didėjančio CITES sekretoriato, šalių konferencijų ir komitetų darbo krūvio ir jų turimų išteklių santykio;

38. apgailestauja dėl to, kad vis daugiau CITES šalių įgaliotų sprendimų lieka iš dalies arba visiškai neįvykdyti tiek dėl nepakankamų išteklių, tiek dėl to, kad nebuvo tinkamai nustatyti jų įgyvendinimui turimų išteklių paskirstymo prioritetai; ragina sekretoriatą ir šalis teikti pirmenybę klausimams, susijusiems su pagrindiniais CITES įgaliojimais, ir perskirstyti išteklius šiems klausimams spręsti;

39. ragina kitoje ES daugiametėje finansinėje programoje skirti specialų finansavimą kovai su neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais ir tvariam gamtos išteklių naudojimui remti; pabrėžia, kad į būsimus ES biudžeto prioritetus svarbu įtraukti nusikaltimus aplinkai, įskaitant nusikaltimus laukinei gamtai, taikant visapusišką požiūrį, apimantį saugumo, prevencijos, vykdymo užtikrinimo ir tarptautinio bendradarbiavimo aspektus;

CITES strateginė vizija 2021–2030 m.

40. pritaria vizijos pareiškimui ([26]), kad iki 2030 m. visa tarptautinė prekyba laukine fauna ir flora būtų teisėta ir tvari, derėtų su ilgalaikiu rūšių išsaugojimu ir taip padėtų sustabdyti biologinės įvairovės nykimą, užtikrintų tvarų jos naudojimą ir įgyvendintų Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m.;

41. palankiai vertina tai, kad pripažintos CITES, Migruojančių laukinių gyvūnų rūšių išsaugojimo konvencijos, DVT ir Biologinės įvairovės konvencijos sąsajos; taip pat atkreipia dėmesį į būtinybę skatinti sinergijas su UNTOC peržiūros mechanizmu;

([26]) Rezoliucija Konf. 18.3 dėl CITES strateginės vizijos 2021–2030 m.

42. primena, kad CITES gali svariai prisidėti įgyvendinant Kunmingo ir Monrealio pasaulinės biologinės įvairovės strategijos tikslus ir uždavinius, ypač kai pagal CITES priimti sprendimai turėtų tinkamai atspindėti rūšių išsaugojimo būklę ir poreikius; mano, kad CITES strateginės vizijos 2021–2030 m. peržiūros klausimas turėtų būti sprendžiamas CoP20, kad ji derėtų su Kunmingo ir Monrealio biologinės įvairovės strategijos tikslais ir uždaviniais ir jos stebėsenos sistema;

43. pritaria tam, kad strateginėje vizijoje daug dėmesio būtų skiriama bendradarbiavimui ir siekiui užtikrinti, kad šalys turėtų reikiamų finansinių išteklių ir pajėgumų konvencijai įgyvendinti; pažymi, kad daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama Kunmingo ir Monrealio pasaulinė biologinės įvairovės strategijos D tikslui ir 20 ir 21 tikslams, susijusiems su tinkamais finansiniais ištekliais, geresniu gebėjimų stiprinimu, techniniu ir moksliniu bendradarbiavimu, taip pat geriausiais turimais duomenimis, informacija ir žiniomis;

Bendros sveikatos koncepcija ir CITES vaidmuo mažinant zoonozių atsiradimo riziką

44. pabrėžia lemiamą CITES vaidmenį mažinant patogenų perdavimo ir zoonozių, susijusių su tarptautine prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais ir keliančių pavojų tiek ekologinei, tiek visuomenės sveikatai, atsiradimo riziką; pabrėžia atsargumo principo, atitinkančio bendros sveikatos koncepciją, kuriuo pripažįstama gyvūnų, žmonių ir aplinkos sveikatos tarpusavio sąsaja, svarbą vertinant ir stiprinant šios rizikos prevenciją;

45. ragina ES ir visas šalis skubiai priimti rezoliuciją, kuria būtų skatinama taikyti bendros sveikatos koncepciją tarptautinei prekybai laukiniais augalais ir gyvūnais pagal CITES; ragina visas šalis savo nacionaliniuose įstatymuose ir įgyvendinant konvenciją taikyti bendros sveikatos koncepcijos darbinę apibrėžtį, kurią parengė aukšto lygio ekspertų grupė;

46. ragina CITES bendradarbiauti su nacionalinėmis ir tarptautinėmis gyvūnų ir visuomenės sveikatos institucijomis siekiant parengti strategijas ir veiksmų planus saugiai, teisėtai ir atsekamai prekybai, ligų rizikos nustatymui ir saugiam biologinių mėginių transportavimui; palankiai vertina bendrą su Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacija (WOAH) darbo programą, kuria siekiama užpildyti žinių spragas ir nustatyti veiksmingus ir praktinius sprendimus, kaip sumažinti patogenų perdavimo riziką laukinės gyvūnijos tiekimo grandinėse;

47. primena Pasaulio sveikatos organizacijos, WOAH ir JT aplinkos programos gaires, kuriose nacionalinės valdžios institucijos raginamos sustabdyti prekybą gyvais laukiniais žinduoliais, skirtais maistui ar veisimui, tradicinėse rinkose, nebent būtų nustatytos veiksmingos taisyklės ir atlikti tinkami rizikos vertinimai; primena IPBES rekomendacijas pašalinti rūšis, kurios, kaip nustatyta, kelia didelę ligų atsiradimo riziką, prekiaujant laukiniais augalais ir gyvūnais;

48. susirūpinęs pažymi, kad į ES toliau kontrabanda įvežami dideli kiekiai naminių ir laukinių gyvūnų mėsos, kuri kelia pavojų gyvūnų ir žmonių sveikatai, taip pat biologinei įvairovei; ragina Komisiją ir valstybes nares parengti suderintą ES atsaką sprendžiant šią problemą, be kita ko, sukuriant duomenų apie naminių ir laukinių gyvūnų mėsą rinkimo sistemas;

49. primygtinai ragina ES ir visas kitas šalis užtikrinti gyvų gyvūnų veisyklose ir prekybos grandinėje gerovę, pripažįstant mokslinius įrodymus, kad prastos laukinių gyvūnų laikymo, vežimo ir prekybos jais sąlygos yra susijusios su ligų protrūkiu ir plitimu ir todėl kelia grėsmę gyvūnų ir žmonių sveikatai;

50. pripažįsta intensyvesnę žmonių, ūkinių gyvūnų ir laukinių gyvūnų sąveiką, kurią ypač skatina žemės naudojimo keitimas, buveinių nykimas ir ekosistemų susiskaidymas; pabrėžia, kad dėl šios sąveikos kylantys iššūkiai gali sukelti konfliktų ir padidinti zoonozių ir ūkinių gyvūnų ligų plitimą, darant neigiamą poveikį biologinei įvairovei ir gyvūnų gerovei; ragina Komisiją ir valstybes nares kovoti su šia rizika taikant integruotas sambūvio strategijas, įskaitant buveinių išsaugojimą, moksliškai pagrįstas laukinės gamtos išsaugojimo priemones, prevencines priemones ir informuotumo didinimą, ir užtikrinti, kad įgyvendinant CITES būtų atsižvelgiama į sambūvio dinamiką, kuri būtų platesnio masto išsaugojimo ir visuomenės sveikatos pastangų dalis;

ES vaidmens stiprinimas pasaulinėje kovoje su neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais

51. dar kartą ragina Komisiją ir valstybes nares vadovauti pasaulinėms pastangoms nutraukti komercinę prekybą nykstančiomis rūšimis ir jų dalimis;

52. pabrėžia, kad susirūpinimą keliantys klausimai, susiję su neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais, turėtų būti sistemingai įtraukiami į ES prekybos politiką, be kita ko, sudarant dvišalius susitarimus;

53. reiškia susirūpinimą dėl to, kad ES toliau prekiaujama dramblio kaulu ([27]), nepaisant Komisijos reglamento (EB) Nr. 865/2006 ([28]) pakeitimų ir peržiūrėto rekomendacinio dokumento dėl ES prekybos dramblio kaulu tvarkos ([29]); ragina Komisiją ir valstybes nares pakeisti šį rekomendacinį dokumentą teisiškai privalomais teisės aktais šiuo klausimu;

54. pabrėžia, kad nesant bendros ES gerovės nuostatų sistemos dėl gyvūnų augintinių rūšių, išskyrus šunis ir kates, veisimo, laikymo ir pateikimo rinkai, taip pat dėl skirtingų nacionalinių taisyklių atsiranda nenuoseklumas, vykdymo užtikrinimo spragos, painiava vartotojams ir neretai rimtos gyvūnų gerovės pasekmės rūšims, kurios netinkamos laikyti kaip gyvūnai augintiniai, taip pat pavojus biologinei įvairovei, žmonių sveikatai ir saugai bei gamtos apsaugai; ragina Komisiją skubiai pasiūlyti ES masto gyvūnų, kuriuos leidžiama laikyti arba kuriais leidžiama prekiauti kaip gyvūnais augintiniais, sąrašą, remiantis tyrimo rekomendacijomis dėl tokio sąrašo būtinumo, pridėtinės vertės ir įgyvendinamumo, kartu atsižvelgiant į mokslinius rizikos vertinimus ir ekologinius kriterijus;

55. primygtinai ragina Komisiją, ateityje įgyvendinus ES masto teigiamą gyvūnų augintinių sąrašą, teikti techninę pagalbą ir ekspertines žinias, siekiant padėti ES nepriklausančioms šalims rengti moksliškai pagrįstus teigiamus gyvūnų augintinių nuosavybės sąrašus, įskaitant rekomendacijas dėl rūšių rizikos vertinimo, vykdymo užtikrinimo mechanizmų ir teisės aktų sistemų;

56. palankiai vertina 2025 m. sausio 28 d. Komisijos reglamentą (ES) 2025/130, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 865/2006 ([30]), kad būtų įgyvendinti CITES rezoliucijos Conf. 12.10 (red. CoP15) dėl konvencijos I priedėlyje išvardytų gyvūnų rūšių egzempliorių veisimo nelaisvėje komerciniais tikslais veiklos registravimo reikalavimai; primygtinai ragina Komisiją griežtai stebėti, kaip valstybės narės įgyvendina ir užtikrina vykdymą, ir ragina laiku perduoti veiklos registracijos duomenis CITES sekretoriatui;

57. primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares, laikantis ES kovos su neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais veiksmų plano, griežčiau tikrinti medžioklės trofėjų, gautų iš į CITES sąrašą įtrauktų rūšių, importą; reikalauja, kad importo leidimų reikalavimų taikymas būtų išplėstas ir apimtų visus medžioklės trofėjus, išvardytus Tarybos reglamento (EB) Nr. 338/97 ([31]) B priede, išskyrus atvejus, kai moksliškai įrodyta kitaip;

58. pabrėžia, kad itin svarbu sukurti išsamią ES informacinę sistemą siekiant spręsti neteisėtos prekybos laukiniais augalais ir gyvūnais problemą; primygtinai ragina Komisiją išplėsti esamas taisykles ir priemones, įskaitant TRACES (Prekybos kontrolės ir ekspertizių sistemą), kad būtų registruojami ir viešai skelbiami duomenys apie visų į CITES įtrauktų ir neįtrauktų rūšių importo į ES rūšį, kiekį ir kilmę, kad būtų galima geriau stebėti prekybą, nustatyti tendencijas ir riziką bei pagrįsti būsimą politiką ir sprendimų priėmimą;

([27]) Iš neseniai atlikto IFAW tyrimo (https://www.ifaw.org/international/resources/elephant-in-the-net) matyti, kad ES internetu vis dar prekiaujama dideliais dramblio kaulo kiekiais ir kad tik 9,9 proc. perdirbto dramblio kaulo ir tik 3,1 proc. žaliavinio dramblio kaulo atvejų buvo pateiktas patikrinamas teisėtumo įrodymas (sertifikatas).

([28]) 2006 m. gegužės 4 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 865/2006, nustatantis išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą įgyvendinimo taisykles (OL L 166, 2006 6 19, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/865/oj).

([29]) OL C 528, 2021 12 30, p. 19.

([30]) 2025 m. sausio 28 d. Komisijos reglamentas (ES) 2025/130, kuriuo dėl pokyčių, susijusių su Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencija, ir dėl galimybės išduoti leidimus atgaline data iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 865/2006 (OL L, 2025/130, 2025 1 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/130/oj.

([31]) 1996 m. gruodžio 9 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą (OL L 61, 1997 3 3, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/338/oj).

59. pabrėžia, kad CITES CoP20 galėtų būti galimybė nustatyti pagrindines laukinius gyvūnus eksportuojančias šalis ir regionus, kad būtų galima sugriežtinti jų kontrolę ir paskatinti juos imtis griežtų prevencinių priemonių prieš neteisėtą eksportą;

60. palankiai vertina ES indėlį remiant pastangas pasauliniu mastu kovoti su neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais; ragina ES ir jos valstybes nares remti naujos pastraipos įtraukimą į 2025 m. JT Generalinės Asamblėjos rezoliuciją A/79/L.96 dėl kovos su neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais kriminalizuojant bet kokių laukinių augalų ar gyvūnų arba laukinės gamtos produktų, įsigytų pažeidžiant nacionalinius įstatymus, importą ir padėti šalims partnerėms, kurios yra laukinių augalų ar gyvūnų ir jų produktų šaltiniai, tranzito punktai ir (arba) paskirties šalys pardavėjams ir pirkėjams;

ES kovos su neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais veiksmų planas

61. pripažįsta valstybių narių, Komisijos ir kitų suinteresuotųjų subjektų padarytą pažangą; pažymi, kad svarbu toliau įgyvendinti veiksmų planą ir kad jo įgyvendinimui reikia skirti pakankamai žmogiškųjų ir finansinių išteklių; ragina valstybes nares rinkti ir teikti duomenis, kad būtų galima išmatuoti ir įvertinti jų pažangą;

62. ragina valstybes nares stiprinti nacionalinių kompetentingų institucijų, įskaitant prokuratūrą ir teismines institucijas, gebėjimus greitai ir veiksmingai tirti neteisėtos prekybos laukiniais augalais ir gyvūnais atvejus ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už juos, taip pat sudaryti palankesnes sąlygas atitinkamų nacionalinių valdžios institucijų bendradarbiavimui;

63. pabrėžia pagrindinių ES agentūrų – Europolo, Eurojusto ir ES teisėsaugos mokymo agentūros (CEPOL) – svarbą kovojant su neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais; ragina kitoje daugiametėje finansinėje programoje ir metinėje biudžeto procedūroje teikti tinkamą paramą, kad šiems subjektams būtų užtikrinti tinkami ištekliai ir personalas;

64. rekomenduoja, kad ES ir jos valstybės narės kriminalizuotų neteisėtai įgytų laukinių augalų ir gyvūnų prekybą ir laikymą, neatsižvelgiant į jų statusą CITES priedėliuose; primygtinai ragina Komisiją pasinaudoti neteisėtos prekybos laukiniais augalais ir gyvūnais kriminalizavimo galimybių studijos rezultatais ([32]) ir prioritetine tvarka pateikti atitinkamus pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų;

65. ragina Komisiją ir valstybes nares spręsti didėjančios gyvų laukinių gyvūnų, taip pat laukinės gamtos produktų, paklausos klausimą įgyvendinant ir remiant įrodymais grindžiamas paklausos mažinimo iniciatyvas ES valstybėse narėse;

66. ragina Komisiją ir valstybes nares imtis veiksmų, kurie apimtų ir dabartinį ES kovos su neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais veiksmų plano 14 tikslą, siekiant padidinti laukinių augalų ir gyvūnų, išgelbėtų nuo neteisėtos prekybos, gelbėjimo ir reabilitacijos pajėgumus, pasitelkiant išteklius, finansavimą ir mokymą, kartu su nacionaliniais veiksmų planais, kuriais siekiama pagerinti konfiskuotų gyvų gyvūnų valdymą;

Organizuotas nusikalstamumas, kibernetinis saugumas ir konfiskuoti gyvūnai

67. primygtinai reikalauja, kad visos šalys tarpvalstybinius nusikaltimus laukinei gamtai pripažintų sunkiu organizuotu pirminiu nusikalstamumu ([33]), o sunkiausia forma būtų pripažinta ekocidu; ragina visas ES valstybes nares suderinti savo nacionalinės teisės aktus su UNTOC pateikta sunkių nusikaltimų apibrėžtimi užtikrinant, kad nusikaltimai laukinei gamtai būtų laikomi pirminiais nusikaltimais ir už juos būtų tinkamai baudžiama pagal jų baudžiamuosius kodeksus;

68. ragina valstybes nares imtis atgrasomųjų baudžiamųjų priemonių prieš neteisėtą veiklą, susijusią su laukinių gyvūnų pirkimu, prekyba jais ir jų pardavimu;

([32]) „The Society for Conservation Biology“, *Resolving Uncertainties in the Legality of Wildlife Trade to Support Better Outcomes for Wildlife and People*, https://conbio.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/conl.13110.

([33]) JT Generalinės Asamblėjos rezoliucijoje RES/77/325 valstybės narės raginamos „neteisėtą prekybą saugomomis laukinės faunos ir floros rūšimis padaryti sunkiu nusikaltimu“ (6 strateginė dalis) ir „prireikus tinkamai peržiūrėti ir iš dalies pakeisti nacionalinės teisės aktus, kad su neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais susiję nusikaltimai būtų laikomi pirminiais nusikaltimais“ (9 strateginė dalis), https://digitallibrary.un.org/record/4020317?v=pdf;

69. pripažįsta, kad dedamos pastangos siekiant įvertinti, ar reikia parengti JT konvencijos prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą protokolą dėl nusikaltimų aplinkai; pabrėžia nuolatinio dialogo šiuo klausimu svarbą, akcentuojant nusikaltimus laukinei gamtai; primena, kad į protokolą reikia įtraukti nuostatą, pagal kurią reikalaujama, kad šalys kriminalizuotų neteisėtai iš kilmės šalių paimtų laukinių gyvūnų importą ir prekybą jais;

70. primygtinai ragina valstybes nares plėtoti tarpvalstybinį bendradarbiavimą, dalijimąsi žvalgybos informacija ir koordinavimą su įvairiomis atitinkamomis tarptautinėmis institucijomis ir įstaigomis, siekiant kovoti su organizuotų nusikalstamų grupuočių dalyvavimu neteisėtoje prekyboje laukiniais augalais ir gyvūnais; pabrėžia, kad būtina investuoti į naujų pokyčių neteisėtose laukinių augalų ir gyvūnų rinkose ir susijusio nusikalstamumo stebėseną ir analizę;

71. ragina Komisiją užtikrinti koordinavimą įgyvendinant Nusikaltimų aplinkai direktyvą, Reglamentą dėl prekybos laukiniais augalais ir gyvūnais ([34]) ir persvarstytą ES kovos su neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais veiksmų planą ir kitas susijusias ES politikos sritis, pvz., Skaitmeninių paslaugų aktą ([35]); ragina valstybes nares į nacionalinę teisę perkelti Direktyvą dėl nusikaltimų aplinkai ir užtikrinti, kad įsigaliotų įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi nuo 2026 m. gegužės 21 d.;

72. ragina valstybes nares užtikrinti nuoseklų ir skaidrų ataskaitų apie visus konfiskuotus gyvus gyvūnus teikimą CITES, Europolui ir kilmės šalims ir jį skatinti; ragina valstybes nares leisti panaudoti iš nusikaltėlių paimtas ir konfiskuotas pajamas laukinių gyvūnų gelbėjimo ir prieglaudos pajėgumams stiprinti;

73. reiškia susirūpinimą dėl neišspręstų CITES rezoliucijos Conf. 17.8 (red. CoP19) dėl konfiskuotų CITES išvardytų egzempliorių realizavimo įgyvendinimo klausimų; pabrėžia, kad reikia patobulinti gaires dėl skubaus tvarkymo, vykdymo užtikrinimo institucijų sprendimų priėmimo ir tinkamų įkurdinimo galimybių, siekiant užkirsti kelią pakartotiniam egzempliorių patekimui į prekybą;

74. reiškia susirūpinimą dėl to, kad padaugėjo kibernetinių nusikaltimų laukinei gamtai; ragina Komisiją ir valstybes nares dėti daugiau pastangų siekiant kovoti su šiuo reiškiniu, be kita ko, tvirtai įgyvendinant Skaitmeninių paslaugų aktą ir visapusiškai užtikrinant jo vykdymą, taip pat stiprinant tarptautinį bendradarbiavimą, siekiant nustatyti ir įgyvendinti geriausios praktikos pavyzdžius ir sukurti kovos su neteisėta prekyba internetu priemones; primygtinai ragina Komisiją parengti konkrečias ES kovos su kibernetiniais nusikaltimais laukinei gamtai gaires, laikantis Skaitmeninių paslaugų akto nuostatų, užtikrinant koordinuotą politiką visose valstybėse narėse ir skatinant visų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą;

CITES priedėlių pakeitimai

75. reiškia tvirtą paramą ES ir jos valstybių narių pateiktiems pasiūlymams dėl sąrašų, kuriais siekiama iš dalies pakeisti CITES priedėlius;

76. ragina valstybes nares, atlikus mokslinį vertinimą, skatinti iš CITES II priedėlio į I priedėlį įtrauktų nykstančių genčių ir rūšių, visų pirma ryklių (*Selachii*), jūrų arklių (*Hippocampus*), medlaipių kengūrų (*Dendrolagus*) ir nykštukinių marmozečių (*Mico*), atnaujinimą; primygtinai ragina ES ir jos valstybes nares pritarti pasiūlymams įtraukti į CITES II priedėlį papildomas atitinkamas ryklių rūšis, visų pirma biologiškai pažeidžiamus giliavandenius ryklius, pvz., trumpadyglius ryklius;

77. atkreipia dėmesį į šalims skirtus pranešimus konsultuotis su paplitimo valstybėmis dėl pasiūlymo perkelti šias rūšis iš II priedėlio į I priedėlį: *Mobula spp*. (mantos ir mobulės) ([36]), *Rhincodon typus* (bangininiai rykliai) ([37]) ir *Carcharhinus longimanus* (ilgapelekiai pilkieji rykliai) ([38]) ir ragina Komisiją ir ES valstybes nares remti šiuos perkėlimus;

([34]) 1996 m. gruodžio 9 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą (OL L 61, 1997 3 3, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/338/oj).

([35]) 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (OL L 277, 2022 10 27, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

([36]) CITES, pranešimas šalims, https://cites.org/sites/default/files/notifications/E-Notif-2024-133.pdf.

([37]) CITES, pranešimas šalims, https://cites.org/sites/default/files/notifications/E-Notif-2024-118.pdf.

([38]) CITES, pranešimas šalims, https://cites.org/sites/default/files/notifications/E-Notif-2024-134.pdf.

78. ragina valstybes nares, atlikus mokslinį vertinimą, skatinti visapusiškai, neatsižvelgiant į jų geografinį pasiskirstymą, įtraukti nykstančias rūšis, visų pirma dramblius (*Elephantidae*), liūtus (*Panthera leo*) ir raganosius (*Rhinocerotidae*), į CITES I priedėlį;

79. ragina valstybes nares, atlikus mokslinį vertinimą, skatinti įtraukti į CITES priedėlius nykstančias rūšis, visų pirma, bet ne tik, balėsą (*Cricetus cricetus*), naminį žvirblį (*Passer domesticus*), paprastąją pempę (*Vanellus vanellus*) ir dirvinį vieversį (*Alauda arvensis*);

80. ragina ES ir visas šalis pagerinti tarptautinės prekybos varliagyvių rūšimis reguliavimą ir į CITES priedėlius įtraukti tris *Pelophylax* rūšis (*Pelophylax epeiroticus, P. shqipericus* ir *P. ridibundus*);

81. ragina valstybes nares, remiantis moksliniu vertinimu, skatinti nykstančių koralų genčių ir rūšių, taip pat rūšių, susijusių su atogrąžų miškų naikinimu arba perdirbimu į atogrąžų medieną, ypač didžiojo tikmedžio (*Tectona grandis*), juodmedžio (*Diospyros*) ir raudonmedžio, įtraukimą į CITES priedus arba jų atnaujinimą;

82. primygtinai ragina ES įvertinti bet kokio pasiūlymo sakalą keleivį perkelti iš I priedo į II priedą tinkamumą, laikantis rezoliucijoje Konf. 9.24 (red. CoP17) apibrėžtų kriterijų, ir prieštarauti tokiam pasiūlymui, jei šie kriterijai netenkinami;

83. ragina ES ir jos valstybes nares remti egzotinių gyvūnų augintinių prekybos grėsmę patiriančių rūšių įtraukimą į sąrašą arba apsaugos lygio padidinimą, taip pat remti pasiūlymus įtraukti į sąrašą nykstančias endemines rūšis bei uždrausti gyvų egzempliorių eksportą, jei šių rūšių gaudymas ar eksportas yra draudžiamas atitinkamos šalies nacionaliniais įstatymais;

84. apgailestauja dėl didėjančios *Sciaenidae* rūšių plaukiojamųjų pūslių paklausos; ragina imtis veiksmų siekiant užtikrinti, kad tarptautinė prekyba nekeltų pavojaus rūšių išlikimui ir nepadidintų atsitiktinio saugomų rūšių sužvejojimo rizikos; ragina šalis pasiūlyti į priedėlius įtraukti susirūpinimą keliančias rūšis, jei jos atitinka CITES kriterijus, ir užtikrinti teisėtą, atsekamą ir biologiškai tvarią prekybą;

Su konkrečiomis rūšimis susiję klausimai

Vandens gyvūnų rūšys

85. ragina valstybes nares ir visas tranzito šalis bei šalis, auginančias ir peninčias ungurius akvakultūroje, stiprinti bendradarbiavimą ir priemones, kuriomis siekiama veiksmingai kovoti su neteisėta prekyba unguriais ir išardyti nusikaltėlių tinklus, ir šiuo tikslu skirti pakankamai išteklių; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad CoP20 priimtų rezoliuciją dėl prekybos *Anguilla spp*. egzemplioriais ir patvirtintų visų likusių II priedėlyje nurodytų genčių rūšių sąrašą kartu su europiniais unguriais;

86. pabrėžia, kad rykliai ir rajos atlieka labai svarbų vaidmenį išsaugant gerą vandenynų ekosistemų būklę; įspėja, kad dėl rimtų su prekyba susijusių grėsmių ir toliau kyla išnykimo pavojus rykliams ir rajoms, ypač giliavandeniams rykliams; ragina ES ir jos valstybes nares remti ir bendrai remti CITES pasiūlymus ir rezoliucijas, kuriais siekiama užtikrinti didesnę ryklių ir rajų rūšių apsaugą nuo netvarios ir neteisėtos prekybos, taip pat buveinių būklės blogėjimo ir taršos;

87. ragina šalis dalytis su ryklių ir rajų rūšimis susijusiomis teisėto įsigijimo išvadomis; ragina šalis nedelsiant imtis veiksmų siekiant pašalinti CITES prekybos duomenų bazėje užregistruotų duomenų apie į CITES įtrauktų ryklių produktų prekybą neatitikimus ir pagerinti reikalavimų laikymąsi;

88. atkreipia dėmesį į nuolatinius sunkumus nustatant ir dokumentuojant prekybą gyvais koralais ir koralų uolomis; ragina šalis remti tolesnį darbą, susijusį su rūšių identifikavimu ir atsekamumu prekyboje koralais; prašo apsvarstyti galimą atitinkamų rezoliucijos Konf. 12.3 (red. CoP19) nuostatų peržiūrą, siekiant pašalinti identifikavimo spragas;

89. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad COP20 metu būtų priimta rezoliucija, kuria siekiama pagerinti tarptautinės prekybos kuprių (*Sciaenidae*) rūšių išsaugojimo būklę ir reguliavimą;

90. ragina ES, vieną iš didžiausių jūrų dekoratyvinių žuvų importuotojų ([39]), ir visas šalis remti priemones, kuriomis siekiama gerinti tarptautinės jūrų dekoratyvinių žuvų apsaugos būklę ir reguliavimą;

Didžiosios katės

91. pripažįsta, kad kai kurios didžiųjų kačių rūšys yra vienos iš sparčiausiai nykstančių į CITES sąrašą įtrauktų rūšių ir kad į CITES sąrašą įtrauktų didžiųjų kačių rūšių išsaugojimo ir prekybos jomis reguliavimo srityse susiduriama su daugybe iššūkių; ragina skirti pakankamai finansinių išteklių, atitinkančių šiuos iššūkius; ragina įgyvendinti konkrečioms šalims skirtas išteklių išsaugojimo rekomendacijas su nustatytu terminu ir prisiimti konkrečius finansinius didžiųjų kačių išsaugojimo įsipareigojimus;

92. primena, kad rezoliucijoje Konf. 12.5 (red. CoP19) šalys įgaliojamos teikti CITES sekretoriatui informaciją apie Azijos didžiąsias kates; apgailestauja dėl to, kad nuolat stokojama atsakomųjų priemonių iš paplitimo valstybių; ragina ES ir visas šalis per COP20 priimti griežtus sprendimus, susijusius su nelaisvėje esančiomis Azijos didžiosiomis katėmis;

93. yra labai susirūpinęs dėl prekybos gyvais tigrais ir jų kūno dalimis; labai apgailestauja dėl to, kad ES prekybos laukiniais augalais ir gyvūnais taisyklėmis neužkertamas kelias prekybai nelaisvėje veisiamais tigrais ir jų kūno dalimis;

94. apgailestauja dėl pasiūlymo išbraukti Sprendimą Nr. 18.105 dėl Azijos leopardų, nepaisant tebesitęsiančių neteisėtos prekybos problemų; ragina CITES sekretoriatą atlikti išsamią neteisėtos prekybos Azijos leopardais ir jų išsaugojimo būklės apžvalgą ir pateikti atnaujintas išvadas per CoP20; ragina persvarstyti rezoliuciją Konf. 10.14 (red. CoP19), siekiant užkirsti kelią rūšių pereikvojimui;

Drambliai

95. ragina remti siūlomą nomenklatūros pakeitimą, kad į gentį *Loxodonta spp*. būtų įtraukti Afrikos drambliai, ir paprastos ir suvienodintos prekybos gyvais laukiniais Afrikos drambliais teisinės sistemos kūrimą, apribojant eksportą į *in situ* išsaugojimo programas arba saugias natūralias zonas, priklausančias šios rūšies natūraliai ir istorinei Afrikos paplitimo sričiai;

96. yra susirūpinęs dėl didėjančios neteisėtos prekybos Azijos dramblių dalimis ir išvestiniais produktais, ypač internete; pabrėžia Sprendimo Nr. 18.226 (red. CoP19) išlaikymo ir atnaujinimo per COP20 svarbą; ragina stiprinti suinteresuotųjų subjektų ir paplitimo valstybių bendradarbiavimą, raginant jas aktyviau dalyvauti diskusijose ir dėti pastangas siekiant sustiprinti pridedamą rezoliuciją Konf. 10.10 (red. CoP19);

97. yra susirūpinęs dėl ribotos pažangos įgyvendinant sprendimus Nr. 19.68–19.70 dėl nacionalinių dramblio kaulo veiksmų planų (NIAP) proceso peržiūros; pabrėžia, kad reikia atlikti nepriklausomą NIAP proceso peržiūrą ir teikti paramą pajėgumams šalims, kurios, kaip nustatyta, kelia didelį susirūpinimą pasaulinėje prekyboje dramblio kaulu;

98. ragina ES užtikrinti, kad prekybos drambliais informacinė sistema (ETIS) ir toliau būtų patikimas mechanizmas ir informacijos apie neteisėtos prekybos dramblio kaulu tendencijas šaltinis; palankiai vertina naują priemonę, kuri pradėta taikyti ETIS internetinėje platformoje, kad ETIS konfiskavimo duomenys būtų viešai prieinami šalies lygmeniu;

99. ragina ES ir visas šalis skubiai imtis visų būtinų teisėkūros, reguliavimo ir vykdymo užtikrinimo priemonių, kad jų vidaus rinkos būtų uždarytos komercinei prekybai neapdorotu ir apdorotu dramblio kaulu;

([39]) M. Biondo *et al.*, *An Updated Review of the Marine Ornamental Fish Trade in the European Union* (2024), https://www.mdpi.com/2076-2615/14/12/1761.

100. primygtinai ragina skubiai uždaryti likusias teisėtas vidaus dramblio kaulo rinkas ir ragina ES bei visas šalis nepritarti bet kokiems pasiūlymams, kuriais siekiama panaikinti prekybos dramblio kaulu apribojimus;

101. ragina ES ir visas šalis remti nekomercinį dramblio kaulo atsargų šalinimą, taip pat nekomercinį kitų CITES išvardytų rūšių atsargų, įskaitant skujuočius ir raganosių ragus, šalinimą; ragina ES ir visas šalis remti sprendimų Nr. 18.184 ir Nr. 18.185 dėl dramblio kaulo atsargų atnaujinimą;

Kitos rūšys

102. reiškia susirūpinimą dėl priežasčių, dėl kurių vėluojama sušaukti CITES Raganosių teisėsaugos darbo grupės posėdį; pabrėžia, kad svarbu laikytis CITES rezoliucijos Konf. 9.14 (red. CoP19) dėl Afrikos ir Azijos raganosių išsaugojimo ir prekybos jais nuostatų dėl paklausos mažinimo; primygtinai ragina šalis laikytis savo įsipareigojimo uždaryti raganosių ragų rinkas ir stiprinti dalijimąsi žvalgybos informacija ir bendras operacijas siekiant kovoti su neteisėta prekyba raganosių ragais, be kita ko, stiprinant tarptautinį bendradarbiavimą, vykdant bendras operacijas ir stebint finansinius srautus;

103. apgailestauja dėl to, kad trūksta su Kinijos skujuočių atsargomis susijusio skaidrumo; ragina šalis toliau teikti metines ataskaitas apie skujuočių atsargas, kaip nurodyta CITES rezoliucijoje Konf. 17.10 (red. CoP19) dėl skujuočių išsaugojimo ir prekybos jais; ragina parengti per nustatytą laiką įvykdytinas ir išmatuojamas rekomendacijas, kuriomis būtų siekiama uždaryti teisėtas vidaus rinkas, kurios prisideda prie neteisėtos prekybos ir brakonieriavimo;

104. reiškia didelį susirūpinimą dėl nuolatinio kalifornių jūrų kiaulių ir totoabų populiacijų mažėjimo; ragina Meksiką nedelsiant ir visapusiškai įgyvendinti savo atitikties veiksmų planą dėl totoabų; ragina CITES sekretoriatą sustabdyti prekybą su paplitimo valstybe dėl to, kad ji iki galo neįgyvendino savo atitikties veiksmų plano totoabų atžvilgiu; ragina ES ir jos valstybes nares, taip pat visas tranzito ir paskirties šalis stiprinti priemones, kuriomis siekiama veiksmingai kovoti su neteisėta ir netvaria prekyba totoabomis, ir tam skirti pakankamai išteklių;

105. ragina ES ir jos valstybes nares panaikinti ES teisės aktų, kuriais sudaromos palankesnės sąlygos neteisėtai prekybai laukiniais paukščiais, spragas, geriau užtikrinti galiojančių teisės aktų, kuriais draudžiamas laukinių paukščių importas, vykdymą ir remti priemones, kuriomis siekiama didinti tarptautinės prekybos paukščiais reguliavimą;

106. ragina ES ir visas šalis remti priemones, kuriomis siekiama pagerinti tarptautinės prekybos bestuburiais būklę ir reguliavimą;

107. atkreipia dėmesį į vykdomą darbą varliagyvių išsaugojimo ir prekybos jais reguliavimo srityje pagal sprendimus Nr. 19.197–19.199 dėl varliagyvių (*Amphibia spp.*) išsaugojimo; ragina šalis toliau spręsti tarptautinės prekybos varlėmis poveikio laukinėms populiacijoms klausimą ir remti tolesnį darbą, susijusį su varliagyvių išsaugojimu ir prekybos jais reguliavimu, CoP20 metu;

108. ragina valstybes nares pasisakyti už stipresnę baltųjų lokių (*Ursus maritimus*) apsaugą ir kovoti su jiems kylančiomis grėsmėmis dėl naudojimo prekybai trofėjais ir odomis;

°
° °

109. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijos šalims ir jos sekretoriatui.